

POLONUS

**Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România**

10 (207) 2013

24. Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania” Cel de al 24-lea Festival Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene”

Zapiski festiwalowych fotografów Note ale fotografiilor festivalului

5 państw, 15 dni występów, 135 zespołów, dziesiątki tysięcy widzów, czyli 24. Festiwal „Bukowińskie Spotkania” w liczbach. To jeden z największych, o ile nie największy festiwal folklorystyczny w Europie. A jak zmierzyć radość, temperaturę uczuć i natężenie wzruszeń uczestników tego wydarzenia? Gdyby wszystkie festiwale świata mierzyć taką właśnie miarą, „Bukowińskie Spotkania” byłyby największym festiwalem nie tylko w Europie, ale i na świecie. Byliśmy fotografami tego święta Bukowiny, patrzyliśmy na nie przez wizjery naszych aparatów. Nasze wspomnienia, to przede wszystkim obrazy i komentarze do nich.

„Buki, moje buki...”

– Jastrowie i Piła, 19-23 czerwca 2013

Festiwal zaczyna się od odprawy kierowników zespołów, po której rusza korowód. Tym razem pomiędzy odprawą a korowodem było jeszcze jedno wydarzenie – otwarcie wystawy naszych zdjęć „Kadry z Bukowiny”. Robiliśmy te zdjęcia przez dwa lata, odwiedzając bukowińskie wsie, gadając z ludźmi. Było to możliwe dzięki wsparciu ministra kultury i dziedzictwa narodowego – dziękuję Panie Ministrze.

Otwieramy wystawę w Jastrowiu
Deschidem expoziția în Jastrowie

Rusza korowód. Jest radośnie, kolorowo, ludzie stoją na chodnikach i pozdrawiają. Idzie „Czerniwczanka”, radośni „Besarabiany” z Chocimia. Nie widać po nich, że dotarli do Jastrowia późno w nocy, a właściwie o świtaniu. W takt akordeonu, na którym gra

5 state, 15 zile de spectacole, 135 de ansambluri, zeci de mii de spectatori, adică cel de al 24-lea Festival „Întâlniri Bucovinene” în cifre. Acesta este unul dintre cele mai mari, dacă nu cel mai mare festival folcloric din Europa. Dar cum să măsoară bucuria, temperatura simțămintelor și intensitatea emoțiilor participanților la acest eveniment? Dacă ar fi să măsoară toate festivalurile lumii cu aceeași măsură, „Întâlnirile Bucovinene” ar fi cel mai mare festival folcloric nu numai din Europa, ci și din lume. Am fost fotografii acestei sărbători a Bucovinei, ne-am uitat la ea prin obiectivele aparatelor noastre. Amintirile noastre sunt, mai ales, imagini și comentariile lor.

„Fagii mei, fagi...”

– Jastrowie și Piła, 19-23 iunie 2013

Festivalul începe cu instruirea conducătorilor ansamblurilor, după care pornește cortegiul. De data aceasta între instruire și cortegiul a mai fost un eveniment – deschiderea expoziției fotografiilor noastre „Cadre din Bucovina”. Aceste fotografii le-am făcut timp de doi ani, vizitând sate bucovinene, vorbind cu oamenii. Aceasta a fost posibil datorită sprijinului ministrului culturii și moștenirii naționale – mulțumesc, Doamne Ministru.

Bardzo wzruszająca chwila. Pani na zdjęciu to Wiktorія Kasprzyk z Piotrowców Dolnych. Pani z lewej, to jej siostra, która mieszka pod Jastrowiem. Najpierw długo patrzyła na fotografię. Później zapytała – czy ta pani na zdjęciu ma na imię Wiktorія? Siostry nie widziały się od 1947 r. Wiktorія Kasprzyk myślała nawet, że jej siostra już nie żyje. Moment foarte emoționant. Doamna din fotografie este Wiktorія Kasprzyk din Pătrăuții de Jos. Doamna din stânga este sora ei care locuiește lângă Jastrowie. Mai întâi a privit îndelung fotografia. Apoi a întreat – doamna asta din fotografie se numește Wiktorія? Surorile nu s-au văzut din anul 1947. Wiktorія Kasprzyk chiar a crezut că sora ei nu mai trăiește.

Regina Kałuska, idzie „Dolinianka” ze Starej Huty. Mija nas „Wianeczek” z Dolnych Piotrowców prowadzony przez Marysię Malicką. Kiedy zespoły wchodzą z szerokiej ulicy Kieniewiczza w ciasniej zabudowaną domami ulicę Wojska Polskiego nad wszystkim dominować zaczyna „Cântă cucu-n Bucovina”. To zespoły z Rumunii: „Mała Pojana”, „Piatra Șoimului”, „Plaiurile Pojorâtei”, „Poienița” i „Sołonczanka”. Świetne kostiumy i porywająca muzyka. Perfekcyjnie tańczy zespół z Węgier. My jednak wypatrujemy niebiesko-żółtej flagi z białymi gwiazdami. Flagi Bośni i Hercegowiny. Idą pod nią Bukowińczycy z Bośni – dziesięć osób z „MAKa”. „MAK”, czyli Maria & Angelika Company. Byliśmy u nich na początku czerwca w Celinovac. Patrzyliśmy jak Marija przygotowywała stroje na japońskiej maszynie do szycia. Tę maszynę jej ojciec przywiózł z Austrii w czas wojny domowej w Bośni. Omal nie przypłacił tej podróży życiem. Marija z matką ukrywały się wtedy w kurniku, bo jakaś banda pładrowała ich obejście.

Cortegiul pornește. Este vesel, colorat, oamenii stau pe trotuar și salută. Trece „Czerniwczanka”, „Basarabeni” veseli din Hotin. Nu se vede că au ajuns la Jastrowie noaptea târziu, mai precis în zori. În sunetele acordeonului la care cântă Regina Kałuska merge „Dolinianka” din Huta Veche. Trece pe lângă noi „Wianeczek” din Pătrăuții de Jos condus de Marysia Malicka. Când ansamblurile trec din largă stradă Kieniewicz în cea strâmtă mărginită de case Wojska Polskiego peste toate începe să domine „Cântă cucu-n Bucovina”. Sunt ansamblurile din România: „Mała Pojana”, „Piatra Șoimului”, „Plaiurile Pojorâtei”, „Poienița” și „Sołonczanka”. Costume frumoase și muzică antrenantă. Ansamblurile din Ungaria dansează perfect. Totuși noi urmărим drapelul albastru-galben cu stele albe. Drapelul Bosniei și Herțegovinei. Cu el merg bucovinenii din Bosnia – zece persoane din MAK. MAK, adică Marija & Angelika Company. Am fost

„MAK” z Bośni i Hercegowiny w Jastrowiu. Marija na czele MAK din Bosnia și Herțegovina. Marija în frunte

Marija przygotowuje stroje na festiwal. Celinovac, czerwiec 2013 / Marija pregătește costumele pentru festival. Celinovac, iunie 2013

Wreszcie są. Robię im serię zdjęć, a później w obiektywie pojawiają się kolejne zespoły.

„Oj, harna ja, harna”

la ei la începutul lunii iunie în Celinovac. Ne uitam cum Marija pregătea costumele pe o mașină de cusut japoneză. Această mașină a adus-o tatăl ei din Austria în timpul războiului civil din Bosnia. Aproape că a plătit cu viața această călătorie. Marija cu mama se ascundeau atunci în cotețul de găini, pentru că o bandă le jefuia gospodăria.

În sfârșit sunt. Le fac o serie de fotografii, apoi în obiectiv apar alte ansambluri.

„Oh, harnică sunt eu, harnică”

Noc Świętojańska, zachwycające widowisko w wykonaniu „Czerniwczanek”
Noaptea Sf. Ioan, încântătorul spectacol în interpretarea ansamblului „Czerniwczanka”

Wydarzeniem artystycznym polskiej wersji festiwalu było, nie tylko naszym zdaniem, widowisko „Noc Świętojańska” w wykonaniu zespołu „Czerniwczanka” z Czerniowiec. Zachwycaly stroje, melodie, scenariusz (w czym pewien udział miały diabły), choreografia oraz – co tu ukrywać – uroda wykonawczyń.

„Jastrowickie wieczera...”

Nie sposób pominąć w relacji tej części „Bukowińskich Spotkań”, która dzieje się poza sceną. Po występach spotykaliśmy się nad jeziorem. Jedliśmy specjały, przywiezione przez uczestników festiwalu, degustowaliśmy trunki, śpiewaliśmy, tańczyliśmy oraz – może przede wszystkim – rozmawialiśmy ze sobą, zadziwiająco sprawnie pokonując językowe bariery. To pewnie temat dla językoznawcy (może doktor habilitowanej Heleny Krasowskiej, która nas czyta) – język festiwalowy. Przedziwna mieszanka bukowińskiej gwary, słów polskich, ukraińskich, rumuńskich, rosyjskich, a nawet jednego węgierskiego: mianowicie egészségedre. Noce czerwcowe są krótkie. Świt nas zastawał na tym poznawaniu się wzajemnym, uczeniu piosenek i słówek. Czas biegł zastraszająco prędko.

Evenimentul artistic al versiunii poloneze a festivalului a fost, nu doar după părerea noastră, spectacolul „Noaptea Sf. Ioan” în interpretarea ansamblului „Czerniwczanka” din Cernăuți. Ne-au încântat costumele, melodiile, scenariul (în care participau diavolii), coregrafia precum și – ce să ascundem – frumusețea interpretelor.

„Seri la Jastrowie...”

Nu putem omite din relatare acea parte a Întâlnirilor Bucovinene ce se petrece dincolo de scenă. După spectacol, ne-am întâlnit pe malul lacului. Am mâncat specialități aduse de participanții la festival, am degustat băuturi, am cântat, dansat și – poate mai ales – am vorbit, învingând barierele lingvistice. Cu siguranță este o temă pentru lingviști (poate pentru dr. Helena Krasowska care ne citește) – limba festivalului. Minunat amestec de grai bucovinean cuvinte poloneze, ucrainene, românești, rusești și chiar unul maghiar: adică egészségedre (în sănătatea ta). Noptile de iunie sunt scurte. Zorile ne găseau în această cunoaștere reciprocă, învățare de cântece și cuvinte. Timpul trecea înspăimântător de repede.

Mamałygę gotują członkowie zespołu z Rumunii, skwarki smaży zespół z Ukrainy
Mămăliga o fierb membrii ansamblului din România, jumerele le prăjesc cei din ansamblul din Ucraina

Jastrowieckie wieczera, na akordeonie gra Alosza z Czerniowiec
Seri la Jastrowie, la acordeon cântă Alosza din Cernăuți

„Bukovino ty zelena, Liano...” – Czerniowce, 14-15 lipca 2013

Niecały miesiąc, dzielący nas od Jastrowia i Piły do ukraińskiej części festiwalu upłynął szybko. Miasto – zawsze zachwycające swoją urodą i atmosferą – było pięknie przygotowane.

Bukowiński festiwal zbiegł się w czasie z dorocznym jarmarkiem, paradę obserwowały więc tłumny. Ze śpiewem i muzyką zespoły przemazzerowały do amfiteatru, gdzie odbył się koncert.

Czerniowce, 14 lipca 2013. Parada zespołów
Cernăuți, 14 iulie 2013. Parada ansamblurilor

„Tu, verde Bucovină, Leano...” – Cernăuți, 14-15 iulie 2013.

O lună incompletă, care ne desparte de la Jastrowie și Piła de partea ucraineană a festivalului, a trecut repede. Orașul – care încântă mereu cu frumusețea și atmosfera sa – a fost splendid pregătit.

Festivalul bucovinean a coincis cu târgul anual, deci mulțimi de oameni au urmărit parada. Cu cânt și muzică, ansamblurile au mers spre amfiteatru unde s-a desfășurat spectacolul.

Czerniowce, 14 lipca 2013, dyrektor festiwalu Zbigniew Kowalski wygłasza formułę „XXIV Festiwal Bukowińskie Spotkania uważam za otwarty”

Cernăuți, 14 iulie 2013, directorul festivalului Zbigniew Kowalski rostește formula „Cel de al XXIV-lea Festival „Întâlniri Bucovinene” îl consider deschis”

Tego dnia amfiteatr był idealnym miejscem na festiwalowe prezentacje – po południu spadł rześisty deszcz. W niczym jednak nie przeszkodził ani artystom na scenie, ani siedzącej pod szczelnym dachem licznej publiczności. În această zi, amfiteatrul a fost locul ideal pentru prezentările festivalului – după amiază a căzut o ploaie abundentă. Totuși el nu a deranjat pe artiștii de pe scenă, nici numerosul public așezat sub acoperișul ermetic.

Występy miały równy, wysoki poziom. Nam szczególnie zapadła w pamięć gościnność gospodarzy, serdeczne przyjęcie i radosna zabawa nad jeziorem 15 lipca. Wprawdzie bez ludowych strojów, ale przy ludowej muzyce tańczyliśmy do upadłego. Polacy razem z Ukraińcami.

Evoluțiile au fost de un înalt nivel. În mod deosebit noi am reținut ospitalitatea gazdelor, caldă primire și petrecerea plină de bucurie de pe malul lacului din ziua de 15 iulie. Adevărat, fără costume populare, dar în ritmul muzicii populare au dansat până la epuizare. Polonezi cu ucrainenii.

„Cântă cucu-n Bucovina...” – Câmpulung Moldovenesc, 19-22 lipca 2013

Rumuńska edycja festiwalu była w tym roku największa – 40 zespołów, wspaniała parada, główna ulica miasta w straganach, tłumy publiczności. Słowem, święto nie tylko dla miasta, ale i okolic.

Ediția românească a festivalului, în acest an, a fost cea mai mare – 40 de ansambluri, paradă excelentă, strada principală a orașului cu standuri, public numeros. Într-un cuvânt, sărbătoare nu doar a orașului, ci și a împrejurimilor.

Parada zespołów w Câmpulungu mogła zaimponować każdemu, 19 lipca 2013
Parada ansamblurilor în Câmpulung a putut să se impună fiecăruia, 19 iulie 2013

A i poza sceną niemało się działo. Spotkanie zespołów pod Rarău przejedzie do historii choćby ze względu na to, że zespół ukraiński przywiózł, a później przyniósł, cymbały, instrument duży, ciężki i nieporęczny. Za to bardzo wzbogacający brzmienie kapeli.

Și dincolo de scenă nu puțin se petrecea. Întâlnirea ansamblurilor de la poalele Rarăului va intra în istorie pentru că ansamblul ucrainean a adus țambaluri, instrument mare, greu și incomod. Dar care îmbogățește sunetul capelei.

Pod skalistym szczytem tańczyło się znakomicie / Sub piscul stâncos se dansa minunat

Spotkanie na naszej Bukowinie

W historii festiwalu zapisze się także spotkanie zespołów z Rumunii („Mała Pojana”), Słowacji („Mikulanka”) i Polski („Pojana”, „Podgrodzianki”, „Dunawiec” i „Syrba”) w Pojanie Mikuli. Wszyscy tworzyli wielką rodzinę, w przenośni, ale i dosłownie, bo jak wiadomo wszyscy Bukowińczycy z tych zespołów wywodzą się Pojany Mikuli. Część poczęstunku w postaci pieczonego barana przygotowali pojańczy, część zapewnił Związek Polaków, część przywieźli goście. Jadła i napitków nie brakowało. Dopisywały

Întâlnire în Bucovina noastră

În istoria festivalului se înscrie și întâlnirea ansamblurilor din România („Mała Pojana”), Slovacia („Mikulanka”) și Polonia („Pojana”, „Podgrodzianki”, „Dunawiec” și „Syrba”) în Poiana Micului. Toți au format o mare familie, ca metaforă, dar și textual, pentru că, după cum se știe, toți bucovinenii acestor ansambluri se trag din Poiana Micului. O parte din mâncăruri – berbecul la proțap l-au pregătit cei din Poiana, o parte a fost asigurată de Uniunea Polonezilor, o parte au adus-o oaspeții. Mâncarea și băutura nu au

też humory. Kapela „Syrba” z Elą i Waldkiem Stachowiakami, która przybyła na polanę z lekkim opóźnieniem, z zaciekawieniem słuchała niektórych melodii. Być może coś z tej pojańskiej nuty usłyszymy na kolejnej płycie zespołu, oby jak najrychlej.

lipsit. Nu a lipsit nici umorul. Capela Syrba cu Ela și Władek Stachowiak, care a sosit cu o ușoară întârziere, asculta cu curiozitate unele melodii. Poate ceva din această melodie din Poiana o vom auzi pe următorul disc, de-ar fi cât mai repede.

Na pierwszym planie Słowacy z „Mikulanki” (Homa Stubna), w głębi Zespół Górali Czadeckich „Pojana” z Polski. În prim plan slovacii din „Mikulanka” (Horna Stubna), în plan îndeapărtat Ansamblul Muntenilor Czadca „Pojana” din Polonia

Kapela „Syrba” z akordeonistą z zespołu „Pojana”
Capela „Syrba”
cu acordeonistul ansamblului „Pojana”

Spotkanie w Pojanie Mikuli / Întâlnire în Poiana Micului.

Było ciemno, kiedy szliśmy do samochodu. Przy mostku spotkaliśmy dziewczyny i chłopaków z zespołu „Pojana” z Piławy Dolnej. W ciemności wzięli nas za miejscowych. – Pięknie tu na tej waszej Bukowinie – zagadnął nas jeden z nich. – Na NASZEJ Bukowinie – poprawiła go z naciskiem koleżanka z zespołu.

Rumuńską edycję 24. „Bukowińskich Spotkań” zakończył bal wydany przez władze miasta dla wszystkich uczestników i zaproszonych gości. Było bardzo elegancko i zarazem swojsko, serdecznie.

Era întuneric când mergeam la mașină. La podet am întâlnit fete și băieți din ansamblul „Pojana” din Piława Dolna. În întuneric, ne-au luat drept localnici. – Frumos e aici în Bucovina voastră – s-a adresat unul dintre ei. – În a NOASTRĂ Bucovină – l-a corectat cu insistență o colegă din ansamblu.

Cea de a XXIV-a ediție românească a „Întâlnirilor Bucovinene” s-a încheiat cu un bal dat de autoritățile orașului pentru toți participanții și oaspeții invitați. A fost foarte elegant și, totodată, intim și cordial.

Bal na zakończenie rumuńskiej edycji festiwalu / Bal la terminarea ediției românești a festivalului

**„Garstka Szeklerów skruszeje jak skały...”
– Bonyhád, 3-4 sierpnia 2013**

Z węgierskiej edycji festiwalu w Bonyhád zapisało się w naszej pamięci wiele rzeczy. Serdeczne przyjęcie w siedzibie Stowarzyszenia Szeklerów Bukowińskich w Bonyhád. Krisztina Csibo, na Twoje ręce – dziękujemy.

**„Un pumn de secui se macină ca stânca...”
– Bonyhád, 3-4 august 2013**

De la ediția maghiară a festivalului de la Bonyhád am reținut multe lucruri. O primire cordială la sediul Asociației Secuilor Buciovineni din Bonyhád. Krisztina Csibo –îți mulțumim.

Cortegiul, în ciuda temperaturii ce depășea 40 grade, au trecut toate ansamblurile în costume complete – deși organizatorii au permis abateri

W korowodzie, mimo obezwładniającego upału, wzięli udział wszyscy uczestnicy festiwalu. În cortegiul, în ciuda căldurii paralizante, au fost prezenți toți participanții festivalului

Korowód, w którym mimo temperatury przekraczającej 40 stopni przeszły wszystkie zespoły w pełnych strojach – mimo że organizatorzy zezwolili na absencję.

Występ „Karpatskiej Taystry”, która nie tylko potrafi grać na starych, zapomnianych już instrumentach, ale i porwać publiczność do wspólnego tańca.

Szeklerski hymn odśpiewany o północy na zakończenie prezentacji przez publiczność. Aż ciarki po plecach przechodziły

„Karpatska Taystra” rozruszała publiczność „Karpatska Taystra” a pus publicul în mișcare

Evoluția ansamblului „Karpatska Taystra” care cântă nu doar la vechi și uitate deja instrumente, dar și să antreneze publicul la dans.

Imnul secuilor cântat de public la miezul nopții, la încheierea spectacolului. Am simțit fiori pe spate.

Zwiedzamy piwnice w Tevel, rozkoszując się chłodem i winem
Vizităm beciurile din Tevel, delectându-ne cu răcoarea și vinul

Boso, ale do upadlego – tak bawiliśmy się w Tevel / Desculți, până la epuizare – așa am petrecut în Tevel

„Nie pij Jano, nie pij wodu...”

– Turčianskie Teplice 24-25 sierpnia 2013

Głównym bohaterem słowackiej edycji był jego twórca i dyrektor Zbigniew Kowalski, który uhonorowany został przez władze miasta tytułem Honorowego Obywatela Turčianskich Teplic. W uroczystości brało udział trzech ambasadorów: Rumunii, Izraela i Ukrainy. Ten ostatni przybył z niewielkim opóźnieniem.

„Nu bea, Jano, nu bea apă...”

– Turčianskie Teplice 24-25 august 2013

Eroul principal al ediției slovace a fost creatorul ei și directorul Zbigniew Kowalski, care a fost onorat de către autoritățile orașului cu titlul de cetățean de onoare al orașului Turčianskie Teplice. La festivitate au luat parte trei ambasadori: ai României, Israelului și Ucrainei. Acesta din urmă a sosit cu o mică întârziere.

Burmistrz Michał Sygut wręcza dyplom i flagę miasta Zbigniewowi Kowalskiemu
Primarul Michał Sygut înmânează lui Zbigniew Kowalski diploma și steagul orașului

Zbigniew Kowalski sklada podpis w kronice miasta
Zbigniew Kowalski semnează în cronică orașului

O zasługach Zbyszka Kowalskiego dla Bukowiny można napisać książkę. My na razie podsumujemy je jednym zdaniem: nie byłoby „Bukowińskich Spotkań”, gdyby nie było Zbigniewa Kowalskiego.

Duże wrażenie zrobił na nas i publiczności występ zespołu „Bludowice”, szczególnie brawurowo odtąńczony szot madziar.

Despre meritele lui Zbigniew Kowalski pentru Bucovina se poate scrie o carte. Noi deocamdată conchidem într-o singură frază: nu ar fi „Întâlnirile Bucovinene”, de n-ar fi Zbigniew Kowalski.

O mare impresie asupra noastră și asupra publicului a făcut evoluția ansamblului „Bludowice”, în mod deosebit în strigăte de bravo s-a dansat, șot madziar.

Zespół „Bludowice” ze Śląska Cieszyńskiego
Ansamblul „Bludowice” din Śląsk Cieszyński

Słowacki zespół „Slnovrat”
Ansamblul slovac „Slnovrat”

Piękne widowisko zaprezentował słowacki zespół „Slnovrat”. Odbiegało może ono nieco od bukowińskiego folkloru, ale zachwycało choreografią i perfekcją wykonania.

„Mikulanka” zaskoczyła publiczność kilkoma starymi pieśniami bukowińskimi, co podkreślali znawcy tematu. Nam, jako fanom ich głosów, bardzo przypadł do gustu ich występ.

Do festiwalowej historii przejdzie zabawa w hallu internatu, w którym mieszały się członkowie wszystkich zespołów. Na dole zebrali się Węgrzy z zespołów „Cikói Székely-Német” z Ciko i „Kisdorogi Székely” z Kisdorg, Rumunii („Cerbul” z Corlata), Serbowie („Szamot”) i Polacy („Tajdany”). Mieszana kapela serbsko-rumuńska, której skład został zaimprovizowany z obecnych na sali muzyków i instrumentów, które były akurat pod ręką, przygrywała do tańca. Był taki moment, że duch braterstwa i wznoszenia się ponad wszelkimi podziałami i uprzedzeniami osiągnął swoje apogeum. Nastąpiło to w chwili, gdy kapela grała rosyjską „Katuszę”, a w wielkim kole, trzymając się za ramiona tańczyli Serbowie, Rumuni, Polacy i Węgrzy. Była w tym kwintesencja idei „Bukowińskich Spotkań”, jaką jest przyjaźń, radość i bycie razem ludzi różnych narodowości, wyznań, przekonań i z różnych krajów. Wszystkich nas łączy jedno – magiczna Bukowina.

Un splendid spectacol a prezentat ansamblul slovac „Slnovrat”. Poate oarecum departe de folclorul bucovinean, dar a încântat cu coregrafia și perfecțiunea interpretării.

„Mikulanka” a surprins publicul cu câteva cântece vechi bucovinene, lucru subliniat de cunoscători. Nouă, ca fani ai vocilor lor, evoluția ne-a plăcut foarte mult.

Va intra în istoria festivalului petrecerea din holul internatului în care au locuit membrii tuturor ansamblurilor. Jos s-au adunat maghiarii din ansamblurile „Cikói Székely Német” din Ciko și „Kisdorogi Székely” din Kisdorog, românii („Cerbul” din Corlata), sârbii („Szamot”) și polonezii („Tajdany”). Capela mixtă sârbo-română improvizată din muzicanții și instrumentele prezente în sala aflată la îndemână a acompaniat dansul. A fost un asemenea moment când spiritul frăției și trecerii peste orice deosebiri și prejudecăți a atins apogeul. A fost momentul când capela a cântat „Katusza” rusească, iar într-un cerc mare, ținându-se de umeri au dansat sârbi, români, polonezi și maghiari. Aici s-a aflat chintesenta „Întâlnirilor Bucovinene” care este prietenia, bucuria și prezența împreună a diferitelor naționalități, confesiuni, convingeri și din diferite țări. Pe toți ne unește un singur lucru – magica Bucovina.

Tekst i zdjęcia:
Grażyna Myślińska i Sławomir Olzacki

Trad. St. Iachimovschi

Bukowina– **dzieje, miejsca, ludzie****Bucovina**– **istorie, locuri, oameni****Ś.p. ks. Michał Zielonka –
„męczennik Maryi”**

*Być dobrym jak chleb,
bo Jezus do końca nas umiłował!*
św. br. Albert, J 23, 1

Dnia 13 października o godz. 4.30, kiedy cały świat budził się do życia, kiedy mroki nocy ustępowały pierwszym promieniom słonecznym, kiedy cały chrześcijański świat oczekiwał na kolejną rocznicę zakończenia objawień fatimskich, a papież Franciszek przygotował się w Rzymie, by oddać cały świat Niepokalanemu Sercu Maryi, w poznańskim szpitalu „Przemienienia Pańskiego” odszedł do wieczności ks. dziekan, kanonik Michał Zielonka, Bukowińczyk i kapelan górali czadeckich.

Michał Zielonka, urodził się 24 sierpnia 1960 r. w Żarach w rodzinie górali czadeckich. Ojciec Kazimierz i Maria z domu Jedynak przybyli do Polski z Nowego Solańca, opuszczając w 1947 r. Bukowinę i osiedlili się w Złotniku. Był czwartym dzieckiem spośród pięciorga rodzeństwa. Pierwsze nauki pobierał w szkole podstawowej w Złotniku, którą ukończył w 1975 r. Następnie podjął kształcenie w Zasadniczej Szkole Samochodowej im. Komisji Edukacji Narodowej w Żarach. W 1981 r. ukończył Technikum Samochodowe w Żarach i złożył egzamin maturalny. W tym okresie rozwijał także swoją pasję muzyczną przez udział w szkolnej orkiestrze dętej.

Równocześnie dojeżdżał do Zielonej Góry do szkoły muzycznej drugiego stopnia. W 1981 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Paradyżu. Od lat młodości stał się wiernym pielgrzymem Matki Boskiej. Jeszcze w latach kleryckich upodobał sobie pielgrzymkowe szlaki prowadzące do stóp Matki Boski Częstochowskiej, najpierw pielgrzymując do Częstochowy z Warszawy. Gdy po zawiązaniu „Solidarności Rolników Indywidualnych” została zapoczątkowana piesza pielgrzymka „klenicka” na Jasną Górę, stał się odtąd stałym jej uczestnikiem. W 1987 r. ukończył Seminarium i przyjął święcenia kapłańskie z rąk J.E. ks. bpa Józefa Michalika. Został skierowany do pracy duszpasterskiej jako wikariusz w parafii Bobrówko, a później pełnił funkcję wikariusza w parafii pw. Ducha Świętego w Zielonej Górze, w parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gorzowie Wielkopolskim oraz w parafii pw. Ducha Świętego w Słubicach.

**† Pr. Michał Zielonka –
„un martir al Maicii Domnului”**

*A fi bun ca pâinea,
căci Isus până la sfârșit ne-a iubit!*
Sf. fr. Albert, In 23, 1

În ziua de 13 octombrie, la ora. 4.30, atunci când toată lumea se trezea la viață, atunci când din întunericul nopții se întrezăreau primele raze ale soarelui, când întreaga lume creștină aștepta următoarea aniversare de la ultima apariție a Maicii Domnului la Fatima, iar papa Francisc se pregătea la Roma să încredințeze întreaga lume Inimii Neprihănite a Mariei, în localitatea Poznań la spitalul „Schimbarea la Față” a plecat la cele veșnice pr. decan, canonic Michał Zielonka, bucovinean și capelan al muntenilor din regiunea Czadca.

Michał Zielonka s-a născut la data de 24 august 1960, în localitatea Żary, într-o familie de munteni. Tatăl Cazimir și mama Maria n. Jedynak s-au repatriat în Polonia din Solonețu-Nou, părăsind în anul 1947 Bucovina și stabilindu-se la Złotnik. A fost cel de-al patrulea copil dintre cei cinci frați. A început să învețe la școala primară din Złotnik, pe care a absolvit-o în anul 1975. A continuat apoi învățământul în Școala Profesională Auto din Żary. În anul 1981 a absolvit Școala Tehnică în Żary și a susținut examenul de bacalaureat. În această perioadă, a dezvoltat, de asemenea, pasiunea sa pentru muzică participând la fanfara școlii.

Totodată, a continuat cursurile la Școala de Muzică din Zielona Góra. În anul 1981, a fost admis la seminarul din Paradyż. Din tinerețe a fost un credincios pelerin al Fecioarei Maria. Fiind seminarist, a îndrăgit traseele de pelerinaj care duc la treptele Maicii Domnului de la Częstochowa, alăturându-se pelerinilor din Varșovia spre Częstochowa. După înființarea „Solidarității Agricultorilor Individuali”, a fost lansat pelerinajul „agricultorilor” din Klenice la Jasna Góra, el devenind de acum un constant participant. În anul 1987 a absolvit seminarul și a fost hirotonit preot de către Excelența Sa Arhiepiscopul Józef Michalik. A fost trimis ca vicar în parohia de Bobrówko și mai apoi a slujit ca vicar în parohia „Duhul Sfânt” din Zielona Góra, în parohia „Adormirea Maicii Domnului” din Gorzów Wielkopolski și în parohia „Duhul Sfânt”, din Słubice.

În anul 1999 a fost numit paroh în parohia „Nașterea Sfintei Fecioare Maria” din Zawada.

Împreună cu enoriașii și-a asumat munca de extindere a bisericii parohiale, care a fost consacrată la data de 23 iunie 2012. În același timp, a continuat activitatea de extindere a casei parohiale, continuând să lucreze la amenajarea interiorului bisericii. Începând din

W 1999 r. został proboszczem w parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Zawadzie. Wspólnie z parafianami podjął się dzieła rozbudowy parafialnego kościoła, który został konsekrowany 23 czerwca 2012 r. Jednocześnie rozbudował plebanię, kontynuując prace przy dalszym wystroju wnętrza kościoła parafialnego. Od grudnia 2012 r. stan jego zdrowia znacznie się pogorszył, albowiem choroba nowotworowa, z którą walczył od pięciu lat, nieustannie awansowała. Po wielu cierpieniach 13 października 2013 r. odszedł do wieczności, będąc dla wszystkich parafian i tych, którzy go poznali, prawdziwym „męczennikiem Maryi”. Nigdy nie rozstawał się z różańcem. To była jego najbardziej ulubiona modlitwa. Przekazywał i uczył tej modlitwy podczas licznych

decembrie 2012, starea lui de sănătate s-a agravat, deoarece cancerul cu care a luptat timp de aproape 5 ani a avansat continuu. După multe suferințe, la data de 13 octombrie 2013, el a plecat spre cele veșnice, fiind considerat de toți enoriașii săi și cei care l-au cunoscut ca fiind un adevărat „martir al Mariei”. Nu s-a despărțit

pielgrzymek oraz wieczerników i czuwań fatimskich. Podczas wizyty Ojca Świętego Jana Pawła II do Polski, w Gorzowie Wielkopolskim dnia 2 czerwca 1997 r. z jego inicjatywy, papież poświęcił koronę, którą ukoronowano fatimską figurkę sprowadzoną przez ks. Michała do Słubic, jako wotum wdzięczności za ocalenie papieża Jana Pawła II. Całym swoim życiem głosił „tryumf” Niepokalanej, dlatego w tym roku kolejną rocznicę fatimskich objawień mógł celebrować w niebie.

Uroczystości pogrzebowe rozpoczęły się we wtorek 15 października w kościele parafialnym w Złotniku, rodzinnej miejscowości księdza Michała. Rodzina i rodacy zgromadzeni o godzinie 17.00 przed świątynią parafialną wprowadzili uroczyste trumnę z ciałem ś.p. ks. Michała i modlili się przy wystawionej trumnie do godziny 21.00. Następnego dnia została ona wprowadzona o godzinie 12.00 do kościoła parafialnego pw. Narodzenia NMP w Zawadzie. Parafianie, przyjaciele, rodzina i wszyscy, którzy znali ks. Michała mogli przez całonocne czuwanie przebywać w kościele, by oddać cześć temu, który był budowniczym i odnowicielem tej zielonogórskiej wspólnoty parafialnej. Następnego dnia o godzinie 12.00 rozpoczęła się Msza św. pogrzebowa pod przewodnictwem biskupa Stefana Regmunta, ordynariusza zielonogórsko-gorzowskiego, z udziałem biskupów pomocniczych Pawła Sochy i Tadeusza Lityńskiego. Liczba księży była imponująca, albowiem w uroczystościach pogrzebowych wzięło udział ok. 240 księży i licznie zgromadzonych wiernych, których rozbudowany zawadzki kościół nie mógł pomieścić.

W homilii pogrzebowej bp. Paweł Socha zwrócił uwagę między innymi na trzy aspekty życia ś.p. ks. Michała, a mianowicie: na jego maryjność, troskę o dom boży oraz na jego wyjątkową dumę z przynależności do grupy górali czadeckich, których stał się duchowym opiekunem.

W mowie pożegnalnej poseł Gerwazy Longher zwrócił uwagę na ten ostatni wątek, ukazując jak ś.p. ks. Michał niejednokrotnie przybywając na Bukowinę wskazywał, jak trzeba pokonywać trudności i jak powinniśmy budować jedność przez zachowanie wiary i tradycji.

Pożegnaliśmy apostoła nowej ewangelizacji, dobrego pasterza i kapłana, a przede wszystkim „niestrudzonego pielgrzyma”. Swoim cierpieniem, szczególnie w ostatnim roku, upodobnił się we wszystkim do swojego Mistrza, któremu tak wiernie służył. Zostawił współczesnemu światu wzór kapłana i przykład modlitwy na miarę błogosławionego Jana Pawła II. Swoim życiem przygotował sobie drogę do nieba, a Maryja, fatimska Pani, zabrała go na swoje macierzyńskie łono w rocznicę swoich objawień

niciodatą de sfântul rozariu. Aceasta a fost rugăciunea lui preferată. A promovat și a învățat această rugăciune în timpul pelerinajelor, al vecerniilor mariane și al privegherilor în cinstea Maicii Domnului de la Fatima. În timpul vizitei Papei Ioan Paul al II-lea, în localitatea Gorzów Wielkopolski, la 2 iunie 1997, din propria lui inițiativă, Papa a binecuvântat coroana, cu care a fost încoronată statuia Maicii Domnului de la Fatima adusă de către pr. Michał la Słubice, ca votum de mulțumire pentru salvarea papei Ioan Paul al II-lea de la atentat. Toată viața a predicat „triumful” Imaculatei, de aceea în acest an aniversarea aparițiilor de la Fatima a celebrat-o în ceruri.

Celebrările înmormântării au început marți, 15 octombrie la biserica parohială din Złotnik, localitatea natală a părintelui Michał. Alături de familie s-au adunat toți conaționali la ora 17.00 în fața bisericii parohiale, apoi au introdus sicriul cu trupul neînsuflețit al pr. Michał în mod solemn în biserică și s-au rugat în veghe lângă sicriu până la ora 21.00. A doua zi, sicriul a fost expus la ora 12.00 la biserica parohială „Nașterea Maicii Domnului” din Zawada. Enoriașii, prietenii, familia și toți cei care l-au cunoscut pe Pr. Michał au putut să privegheze toată noaptea în biserică pentru a-l cinsti pe acela care a fost un constructor și inovator al comunității parohiale. A doua zi, joi la ora 12.00 a început Sf. Liturghie de înmormântare, oficiată de episcopul Stefan Regmunt, episcop al diecezei Zielona Góra-Gorzów, asistat de episcopii auxiliari Paul Socha și Tadeusz Lityński. Numărul de preoți a fost impresionant, pentru că la înmormântare au participat aproximativ 240 de preoți și numeroși credincioși, încât biserica din Zawada a devenit neîncăpătoare.

În predica de la înmormântare, episcopul Paweł Socha a subliniat, printre altele, cele trei aspecte ale vieții pr. Michał și anume: devoțiunea către Maica Domnului, grija deosebită pentru lăcașul de cult și mândria sa excepțională de apartenență la grupul etnic al muntenilor din Czadca, pentru care a fost până la sfârșit tutorele spiritual.

În discursul de rămas bun, domnul deputat Ghervazen Longher a subliniat cel din urmă aspect, arătând cum pr. Michał venind de multe ori în Bucovina a știut să depășească numeroase dificultăți, arătând modalitatea prin care ar trebui să se construiască unitatea pentru păstrarea credinței și a tradiției strămoșești.

Ne-am despărțit de un apostol al noii evanghelizări, un bun păstor și preot și, mai presus de toate, „un pelerin neobosit”. Prin suferința lui, mai ales în ultimii ani, s-a identificat în toate cu Maestrul său pe care l-a slujit cu credință. Ne-a lăsat un exemplu de trăire a preoției în lumea modernă, în spiritul fericitului Ioan Paul al II-lea. Viața sa a fost o pregătire a căii spre cer, iar Maria, Maica Domnului de la Fatima, l-a primit

w Fatimie. Zostawił nam przykład umiłowania ojczyzny i wartości patriotycznych. Uczył, jak splatać tradycje góralskie z gorliwą modlitwą różańcową. Tułaczy jest los Bukowińczyków, ale zawsze pozostają w jedno. Tułaczka życiowa ks. Michała zakończyła się w Zawadzie, a my wszyscy zaniesiemy pamięć o wielkim rodaku wszędzie, wierząc że dziś tuli go w niebie Królowa Pokoju.

Wstawiaj się za nami kochany księżu Michale!
ks. Alfons-Eugen Zelionca
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

la sânul său matern în ziua aniversării aparițiilor ei de la Fatima. Ne-a lăsat un exemplu de iubire a valorilor naționale și patriotice. Ne-a învățat cum să împletim tradițiile strămoșești cu rugăciunea sfântului rozariu. O călătorie este soarta bucovinenilor, dar rămân mereu în unitate. Călătoria pământească a pr. Michał s-a terminat la Zawada, dar noi vom purta pretutindeni amintirea unui mare compatriot, cu credința că astăzi se află în cer, în brațele Reginei Păcii.

Mijlocește pentru noi, iubite preot Michał Zielonka!
pr. Alfons-Eugen Zelionca
Universitatea Catolică „Ioan Paul al II-lea” din Lublin

Kronika bukowińskich Polaków

1913

Cronica polonezilor bucovineni

Październik

10.02. – Czerniowce: Ukazał się 79. numer 31. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim artykuł Zofii Kamińskiej, która z ramienia czerniowieckiego Koła TSL została wydelegowana z odczytem do Czytelni Polskiej w Rudzie. Autorka podzieliła się spostrzeżeniami, wypowiadając o tamtejszych kobietach i dziewczętach najlepszą opinię. Pod względem patriotyzmu, zachowania języka ojczystego i obyczajowości postawiła je wyżej od wielu Polek mieszkających w Czerniowcach.

10.03. – Czerniowce: Odbyło się doroczne walne zgromadzenie członków Towarzystwa Akademików Polskich „Ognisko”. Sprawozdanie wydziału zanotowało dalszy postęp w wypełnianiu zadań streszczających się w hasle „Przez oświatę do wolności”. Powołano skutecznie działającą sekcję oświatową, skompletowano własny chór występujący w Czerniowcach i na prowincji, urządzano wieczory czwartkowe w kręgielni „Sokoła” oraz bale karnawałowe, powiększono grono członków, którzy dla podnoszenia sprawności uprawiali szermierkę. Wybrano także nowy zarząd. Następnego dnia odbyła się tradycyjna uczta ustępującego i nowego wydziału „Ogniska”.

10.03. – Czerniowce, Bukareszt: Zostało uruchomione połączenie telefoniczne tych miast. Trzyminutowa rozmowa kosztowała 3,5 kor.

10.07. – Czerniowce: Rozpoczęły się wykłady popularnonaukowe z różnych dziedzin wiedzy dla kobiet, zorganizowane przez powstały w tym celu apolityczny związek.

10.07. – Lwów: Zmarł prof. dr Antoni Małecki, w związku z czym dr Stanisław Kwiatkowski w imieniu bukowińskich Polaków wysłał następujący telegram: „Kuratoria Ossolineum Lwów. Kresy bukowińskie biorą żywy udział w żałobie całego społeczeństwa polskiego z powodu zgonu wielkiego męża w narodzie, ś.p. Antoniego Małeckiego, a oddając hołd jego pamięci, z czcią pochylają głowę u jego trumny. Dr Sta-

Octombrie

10.02. – Cernăuți: A apărut nr. 79 al anuarului „Gazetei Polone” cu articolul Zofiei Kamińska care a fost delegată din partea Cercului SSP din Cernăuți să conferențeze la Societatea Polonă de Lectură din Ruda. Autoarea s-a întors cu cele mai bune opinii despre femeile și fetele de acolo. Le-a situat mai presus față de multele poloneze din Cernăuți din punctul de vedere al patriotismului, păstrării limbii materne și obiceiurilor.

10.03. – Cernăuți: A avut loc adunarea generală anuală a membrilor Societății Universitarilor Polonezi „Ognisko”. Darea de seamă a conducerii a notat progresele în îndeplinirea prevederilor rezumate în deviza „Prin învățământ spre libertate”. A fost înființată secția de învățământ, a fost completat corul care să evolueze în Cernăuți și în provincie, s-au organizat în fiecare zi de joi seri în popicăria Asociației „Sokol” și baluri în perioada carnavalului, a crescut numărul de membri care făceau scrimă. De asemenea, a fost aleasă noua conducere. A doua zi a avut loc un banchet al vechii și noii conduceri a Societății „Ognisko”.

10.03. – Cernăuți – București: S-a dat în folosință linia telefonică dintre aceste orașe. O convorbire de trei minute costa 3,5 c.

10.07. – Cernăuți: Au început conferințele de popularizare a științei din diferite domenii pentru femei organizate în acest scop de uniunea apolitică.

10.07. – Lvov: A decedat prof. dr. Antoni Małecki, cu acest prilej dr. Stanisław Kwiatkowski, în numele polonezilor bucovineni, a trimis următoarea telegramă: „Curatoriul Ossolineum Lvov. Zonele de frontieră bucovinene iau parte la doliul întregii comunități poloneze ca urmare a decesului marelui bărbat al poporului, regretatul Antoni Małecki și, omagiind memoria acestuia, își pleacă fruntea la sicriul lui. Dr. Stanisław Kwiatkowski deputatul popular polonez pentru Seimul bucovinean”.

niślaw Kwiatkowski, polski poseł ludowy do Sejmu bukowińskiego”.

10.<09. – **Czerniowce**, sala Domu Polskiego: Po przerwie wakacyjnej odbyło się posiedzenie zarządu bukowińskiego TSL, na którym prezes dr Stanisław Kwiatkowski i Antoni Kamiński złożyli sprawozdania na temat zakładania polskich szkół i piętrzących się trudności. W październiku uruchomiono szkołę polską w Rarańczy i kontynuowano zabiegi około utworzenia szkoły polskiej w Starej Hucie. Uchwalono m.in. pobory nauczyciela Szkoły w Rarańczy, subwencję dla Szkoły Polskiej TSL w Łuzanach oraz jednorazowe wynagrodzenie dla nauczyciela szkoły TSL w Pance.

10.10. – **Czerniowce**: Nauczycielstwo polskie miejscowych szkół zorganizowało i wzięło udział w wiecu pod kierownictwem posła dr. Stanisława Kwiatkowskiego, aby zaprotestować przeciw „zarzutom krzywdzącym i zgola nieuzasadnionym” w korespondencji czerniowieckiego autora w 3670 numerze „Wieku Nowego” z 4 października. Sprawę szkolnictwa polskiego na Bukowinie i pracę inspektorów polskich (w tym zaatakowanego Mateusza Kasprzaka) zrelacjonował poseł, referent szkolnictwa polskiego w Bukowińskim Kole Polskim i członek Rady Szkolnej Okręgowej Miejskiej dr Kwiatkowski. Wypowiadało się wielu nauczycieli, m.in. Janiszewski i Kamiński. Uchwalono rezolucję potępiającą nieuprawnione zarzuty przeciw Kasprzakowi i wysłanie delegacji nauczycieli polskich do skrzywdzonego inspektora, aby wyrazić pełne zaufanie do poczynań swojego zwierzchnika.

10.12. – **Kocmań**: Odbyło się doroczne zwyczajne walne zgromadzenie członków miejscowego Koła TSL.

10.12. – **Lwów**: Odbył się zjazd polskich „Gwiazd” oraz poświęcenie trzypiętrowego domu dla członków miejscowej „Gwiazdy”.

10.13. – **Czerniowce**: Zawiązał się miejscowy Komitet istniejącej od dziewięciu lat filii austriackiej Ligi Ochrony Dziewcząt i Dzieci. Ponieważ wiele dzieci polskich korzystało z pomocy tej organizacji, wskazano na potrzebę zwiększenia liczby członków narodowości polskiej. Skarbnikiem Komitetu została Zofia Kamińska.

10.18. – **Czerniowce**, mała sala Domu Polskiego: Sekcja zabawowa TBPICP wraz z „Ogniskiem” urządziły wieczór śmiechu z tańcami. W programie znajdowały się deklamacje, kuplety, monologi oraz występ chóru „Ogniska”.

10.<19. – **Lwów**: Uczeń II Gimnazjum, Władysław Kucharek z Mikułowej Polany, otrzymał od bukowińskiego Rządu Krajowego stypendium w kwocie rocznej 360 kor. począwszy od roku szkolnego 1913/1914 na cały czas nauki.

10.19. – **Czerniowce**: Mszą św. w kościele OO. Jezuitów rozpoczęto obchód setnej rocznicy bohaterskiej śmierci

10.<09. – **Cernăuți**, sala Casei Polone: După vacanță a avut loc ședința conducerii SȘP din Bucovina la care președintele dr. Stanisław Kwiatkowski și Antoni Kamiński au prezentat darea de seamă privitoare la înființarea de școli poloneze și greutățile ivite. În octombrie s-a deschis școala poloneză în Rarancea și s-au continuat intervențiile privind înființarea școlii polone în Huta Veche. S-a decis, printre altele, recrutarea unui învățător pentru Școala din Rarancea, subvenții pentru Școala Polonă a SȘP din Lujeni și o singură retribuire pentru învățătorul școlii SȘP din Panca.

10.10. – **Cernăuți**: Cadrele didactice poloneze din școli au organizat și au luat parte la adunarea condusă de deputatul dr. Stanisław Kwiatkowski pentru a protesta împotriva reproșurilor nedrepte și absolut nejustificate din corespondența unui autor cernăuțean în nr. 3670 al „Veacului Nou” din 4 octombrie. Problema învățământului polonez din Bucovina și activitatea inspectorilor polonezi (între aceștia a atacatului Mateusz Kasprzak) au fost prezentate de deputatul dr. Kwiatkowski – referent pentru învățământul polonez în Cercul Polonez Bucovinean și membru al Consiliului Școlar Regional și Orășenesc. Au luat cuvântul mulți participanți, printre alții Janiszewski și Kamiński. S-a adoptat o rezoluție care condamnă reproșurile nedrepte împotriva lui Kasprzak și s-a decis trimiterea unei delegații la nedreptățiul inspector pentru ca, în numele cadrelor didactice poloneze, să exprime deplina încredere în inițiativele șefului lor.

10.12. – **Cozmeni**: A avut loc adunarea generală ordinară anuală a membrilor Cercului SȘP din localitate.

10.12. – **Lvov**: A avut loc congresul Asociațiilor Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” precum și sfințirea casei cu trei etaje pentru membrii asociației din localitate.

10.13. – **Cernăuți**: S-a înființat comitetul local al filialei Ligii Apărării Fetelor și Copiilor din Austria, cu o existență de nouă ani. Deoarece mulți copii polonezi au beneficiat de ajutorul acestei organizații, s-a indicat nevoia creșterii numărului de membri de naționalitate polonă. Trezorier al Comitetului a devenit Zofia Kamińska.

10.18. – **Cernăuți**, sala mică a Casei Polone: Secția petreceri a APAF și L împreună cu Societatea „Ognisko” au organizat o seară a râsului cu dans. Programul a cuprins recitări, cuplete, monologuri și evoluția corului „Ognisko”.

10.<19. – **Lvov**: Elevul Gimnaziului nr. 2, Władysław Kucharek din Poiana Micului a primit de la Consiliul bucovinean al Țării o bursă anuală de 360 c. începând cu an. șc. 1913/14.

10.19. – **Cernăuți**: Cu Sf. Liturghie în biserica Iezuiților a început sărbătorirea a 100 de ani de la eroica moarte

księcia Józefa Poniatowskiego. Druga część obchodu odbyła się w wilekiej sali Domu Polskiego.

10.19. – Czerniowce, sala biblioteczna Domu Polskiego: Staraniem Stowarzyszenia Rękodzielników „Gwiazda” odbył się wiec rękodzielników i przemysłowców polskich w związku z nieurodzajem i kryzysem finansowym. Referat wygłosił delegat „Gwiazdy” lwowskiej, dyrektor Instytutu Technologicznego inż. Stanisław Tatarczuk. Oprócz niego przemawiał m.in. Walerian Skwarnicki, który zgłosił tekst rezolucji, uchwalonej następnie.

10.19. – Ruda: Odbyło się walne zgromadzenie członków Czytelni Polskiej TSL. Wybrano nowy wydział (Antoni Paraniak – prezes, Franciszek Keller – zastępca prezesa, Jul. Żankowski – sekretarz, Jan Szmid – skarbnik, Jan Szczepański – bibliotekarz, Michał Szmid – gospodarz) oraz komisję kontrolującą (Grzegorz Czerepak, Piotr Szczepański, Franciszek Szmid). Uskarżano się także na niedbanie gminy Fratowce o wyposażenie miejscowej szkoły, od trzech lat niewypełniającej swoich obowiązków, bo nieposiadającej nawet ławek.

10.<23. – Czerniowce: Na ostatnim posiedzeniu wydziału bukowińskiego TSL pod przewodnictwem dr. Stanisława Kwiatkowskiego obdzielono książkami szkolnymi, w miarę posiadanych zapasów, szkoły polskie w miejscowościach: Bułaje, Kaczyka, Nowy Sołonec, Panka, Rarańcza, Seret i Suczawa.

10.23. – Czerniowce: Przewodniczący sekcji dobroczynności TBPICP ks. Leopold Schweiger wezwał rodaków do nabywania krzyży z lampkami do składania na grobach. Dochód ze sprzedaży przeznaczony był na pomoc dla ubogich rodaków.

10.24. – Czerniowce, sala Towarzystwa Muzycznego: Odbył się pierwszy w sezonie koncert muzyki kameralnej z udziałem m.in. St. Stefanowicza.

10.25. – Czerniowce: Ponieważ od trzech lat Polacy ze Starej Huty nie doczekali się otwarcia klasy z polskim językiem wykładowym dla kilkudziesięciorga polskich dzieci w wieku szkolnym, mimo uchwały stróżeńskiej Rady Szkolnej Okręgowej, poseł dr Stanisław Kwiatkowski skierował prośbę do Rady Szkolnej Krajowej o pozwolenie na otwarcie prywatnej Szkoły Polskiej TSL, w której uczyć miał posiadający stosowne kwalifikacje Stanisław Kundziołka, miejscowy ksiądz proboszcz oraz nauczycielka szkoły ludowej w Dunawcu Helena Pasajluk.

10.25. – Czerniowce, sala biblioteczna Domu Polskiego: Sekcja zabawowa TBPICP wraz z „Ogniskiem” urządziły wieczór kabaretowy z tańcami z urozmaiconym programem (śpiew chóru „Ogniska”, śpiew solowy, monologi, gra na gitarach, tańce).

10.26. – Głęboka, Czytelnia Polska TSL: Uroczyste obchodzono setną rocznicę bohaterskiej śmierci Józefa Poniatowskiego. Przemawiali poseł dr Aleksander

a prințului Józef Poniatowski. A doua parte s-a desfășurat în sala mare a Casei Polone.

10.19. – Cernăuți, sala bibliotecii Casei Polone: Prin strădania Asociației Meșteșugarilor Polonezi „Gwiazda” a avut loc adunarea meșteșugarilor și industriașilor polonezi în legătură cu recolta slabă și criza financiară. Referatul a fost prezentat de delegatul Asociației „Gwiazda” din Lvov, directorul Institutului Tehnologic ing. Stanisław Tatarczuk. În afară de el, a vorbit, printre alții, Walerian Skwarnicki care a citit textul rezoluției aprobate mai apoi.

10.19. – Ruda: A avut loc adunarea generală a membrilor Societății Polone de Lectură a SȘP. A fost aleasă noua conducere (Antoni Paraniak – președinte, Franciszek Keller – vicepreședinte, Jul. Żankowski – secretar, Jan Szmid – trezorier, Jan Szczepański – bibliotecar, Michał Szmid – administrator) precum și comisia de revizie (Grzegorz Czerepak, Piotr Szczepański, Franciszek Szmid). A fost reclamată comuna Frătăuți pentru neglijarea dotării școlii din localitate care nu are nici măcar bănci.

10.<23. – Cernăuți: La ultima ședință a conducerii SȘP bucovinene sub conducerea dr. Stanisław Kwiatkowski au fost împărțite manuale școlilor poloneze, în măsura stocului, din localitățile: Bulai, Cacica, Solonețu Nou, Panca, Rarancea, Siret și Suceava.

10.23. – Cernăuți: Președintele secției caritative a APAF și L. – pr. Leopold Schweiger a chemat compatrioții să achiziționeze cruci și candelă pentru a fi depuse la morminte. Venitul obținut a fost destinat ajutorării compatrioților săraci.

10.24. – Cernăuți, sala Societății Muzicale: A avut loc primul concert de muzică de cameră din sezon cu participarea, printre alții, a lui St. Stefanowicz.

10.25. – Cernăuți: Pentru că de trei ani polonezii din Huta Veche așteaptă deschiderea clasei cu limba de predare polonă pentru câteva zeci de copii polonezi de vârstă școlară, în ciuda deciziei Consiliului Școlar din Storojineț, deputatul dr. Stanisław Kwiatkowski a trimis o cerere la Consiliul Școlar al Țării de aprobare a deschiderii Școlii Poloneze particulare a SȘP în care va preda Stanisław Kundziołka, parohul din localitate, și învățătoarea școlii populare din Dunavăț – Helena Pasajluk.

10.25. – Cernăuți, sala bibliotecii Casei Polone: Secția petreceri a APAF și L împreună cu Societatea „Ognisko” au organizat o seară de cabaret cu dans și un program variat (evoluția corului Societății „Ognisko”, solo, monologuri, cântece la chitară, dansuri).

10.26. – Adâncata, Societatea Polonă de Lectură a SȘP: S-a sărbătorit festiv centenarul morții eroice a lui Józef Poniatowski. Au vorbit deputatul dr. Aleksander

Skibniewski, directorul școlii polone din localitate, Władysław Partyka, ks. Józef Janiszewski, s-au cântat cântece patriotice.

10.26. – Seret, sala Cytelni Polsoiei TSL: Uroczyste obchodzona setnă rocznicę bohaterskiego zgonu Józefa Poniatowskiego. Uroczystość zgromadziła garstkę miejscowych Polaków, do których najpierw przemówił prezes Jan Przeździecki, potem Józef Dutkowski wygłosił odczyt o życiu i zasługach generała. Wreszcie pani Faulhaber wygłosiła wiersz „Pogrzeb Poniatowskiego”, a wszyscy zaśpiewali pieśń legionów.

dr Jan Bujak – Kraków

Skibniewski, directorul școlii polone din localitate, Władysław Partyka, pr. Józef Janiszewski, s-au cântat cântece patriotice.

10.26. – Siret, sala Societății Polone de Lectură: S-a sărbătorit festiv centenarul morții eroice a lui Józef Poniatowski. A fost prezent un grup de polonezi din localitate, cărora le-a vorbit mai întâi președintele Jan Przeździecki, apoi Józef Dutkowski a vorbit despre viața și meritele generalului. În sfârșit, d-na Faulhaber a recitat poezia „Înmormântarea lui Poniatowski” și toți au cântat cântecul legionilor.

Trad. St. Iachimovschi

KALENDARIU M ROCZNIC 2013 CALENDARUL ANIVERSĂRIILOR

LISTOPAD

- 1 XI** – 95. rocznica urodzin **Tadeusza Brzozowskiego** (1918-1987), malarza, pedagoga; 120. rocznica śmierci **Jana Matejki** (1838-1893), najwybitniejszego polskiego malarza historycznego;
- 2 XI** – 110. rocznica śmierci **Antoniego Pietkiewicza** (1823-1903), poety, dziennikarza, tłumacza twórczości V. Hugo i Szekspira;
- 4 XI** – 105. rocznica urodzin **Stanisława Zięby** (1908-1972), dziennikarza, publicysty;
- 8 XI** – 90. rocznica urodzin **Józefa Hena** (1923), pisarza, dramaturga, scenarzysty i reportażysty;
- 9 XI** – 140. rocznica urodzin **Tadeusza Micińskiego** (1873-1818), poety, dramaturga, prozaika i publicysty;
- 10 XI** – 30. rocznica śmierci **Jalu Kurka** (1904-1983), poety, pisarza, tłumacza;
- 11 XI** – 95. rocznica **odzyskania niepodległości przez Polskę** (1918);
- 12 XI** – 115. rocznica urodzin **Leopolda Okulickiego** (1898-1946), generała, komendanta głównego AK; 115. rocznica urodzin **Henryka Sucharskiego** (1833-1946), majora, dowódcy kampanii wrzeźniowej 1939 r.;
- 13 XI** – 170. rocznica urodzin **Filipa Sulimierskiego** (1843-1885), geograf, literat, inicjatora i twórcy monumentalnego dzieła „Słownik geograficzny Królestwa Polskiego”;
- 14 XI** – 135. rocznica urodzin **Leopolda Staffa** (1878-1957), poety;
- 15 XI** – 240. rocznica urodzin **Euzebiusza Słowackiego** (1773-1814), teoretyka i historyka literatury, dramaturga, ojca Juliusza Słowackiego;
- 16 XI** – 140. rocznica urodzin **Józefa Buzka** (1873-1936), ekonomisty, prawnika, współzałożyciela Głównego Urzędu Statystycznego;
- 18 XI** – 160. rocznica urodzin **Władysława Zamoyskiego** (1853-1924), podróżnika i działacza społecznego, kulturalnego i oświatowego;

NOIEMBRIE

- 1 XI** – 95 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Brzozowski** (1918-1987), pictor, pedagog; 120 de ani de la moartea lui **Jan Matejko** (1838-1893), renumit pictor istoric polonez;
- 2 XI** – 110 ani de la moartea lui **Antoni Pietkiewicz** (1823-1903), poet, jurnalist, traducător al creațiilor lui V. Hugo și Shakespeare;
- 4 XI** – 105 ani de la nașterea lui **Stanisław Zięba** (1908-1972), jurnalist, publicist;
- 8 XI** – 90 de ani de la nașterea lui **Józef Hen** (1923), scriitor, dramaturg, scenarist și reporter;
- 9 XI** – 140 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Miciński** (1873-1818), poet, dramaturg, prozator și publicist;
- 10 XI** – 30 de ani de la moartea lui **Jalu Kurek** (1904-1983), poet, scriitor, traducător;
- 11 XI** – 95 de ani de la **dobândirea independenței de către Polonia** (1918);
- 12 XI** – 115 ani de la nașterea lui **Leopold Okulicki** (1898-1946), general, comandant șef al Armatei Naționale; 115 ani de la nașterea lui **Henryk Sucharski** (1833-1946), maior, comandant al campaniei din septembrie 1939;
- 13 XI** – 170 de ani de la nașterea lui **Filip Sulimierski** (1843-1885), geograf, literat, inițiatorul și creatorul monumentalei opere „Dicționarul geografic al Regatului Poloniei”;
- 14 XI** – 135 de ani de la nașterea lui **Leopold Staff** (1878-1957), poet;
- 15 XI** – 240 de ani de la nașterea lui **Euzebiusz Słowacki** (1773-1814), teoretician și istoric al literaturii, dramaturg, tatăl lui Juliusz Słowacki;
- 16 XI** – 140 de ani de la nașterea lui **Józef Buzek** (1873-1936), economist, avocat, cofondator al Oficiului Central de Statistică;
- 18 XI** – 160 de ani de la nașterea lui **Władysław Zamoyski** (1853-1924), călător și militant social, cultural și în domeniul învățământului;

19 XI – 70. rocznica urodzin **Kazimierza Schillinga** (1943-2006), astronoma, autora felietonów i książek popularyzujących astronomię;

20 XI – 70. rocznica urodzin **Marka Tomaszewskiego** (1943), pianisty; 15. rocznica śmierci **Mariana Brandysa** (1912-1998), pisarza i publicyisty;

21 XI – 120. rocznica urodzin **Władysława Strzeмиńskiego** (1893-1952), malarza, grafika, teoretyka sztuki, pedagoga;

22 XI – 150. rocznica urodzin **Mariana Wawrzeńckiego** (1863-1943), malarza, archeologa, rysownika i historyka sztuki;

23 XI – 80. rocznica urodzin **Krzysztofa Pendereckiego** (1933), kompozytora, dyrygenta;

24 XI – 105. rocznica urodzin **Aleksandra Forda** (1908-1980), reżysera filmowego;

25 XI – 65. rocznica urodzin **Małgorzaty Niezabitońskiej** (1948), dziennikarki, polityka;

26 XI – 45. rocznica śmierci **Władysława Kędry** (1918-1968), pianisty;

27 XI – 120. rocznica urodzin **Stanisława Wiechowicza** (1893-1963), kompozytora muzyki chóralnej, pedagoga, dyrygenta i krytyka muzycznego;

28 XI – 65. rocznica urodzin **Agnieszki Holland** (1948), reżyser i scenarzystki filmowej;

29 XI – 85. rocznica urodzin **Andrzeja Kijowskiego** (1828-1985), pisarza, eseisty, krytyka literackiego i teatralnego;

30 XI – 145. rocznica śmierci **Hipolita Cegielskiego** (1815-1868), przemysłowca i działacza społecznego; 245. rocznica urodzin **Jędrzeja Śniadeckiego** (1768-1838), chemika, biologa i filozofa.

19 XI – 70 de ani de la nașterea lui **Kazimierz Schilling** (1943-2006), astronom, autor de foiletoane și cărți de popularizare a astronomiei;

20 XI – 70 de ani de la nașterea lui **Marek Tomaszewski** (1943), pianist; 15 ani de la moartea lui **Marian Brandys** (1912-1998), scriitor și publicist;

21 XI – 120 de ani de la nașterea lui **Władysław Strzeмиński** (1893-1952), pictor, grafician, teoretician al artei, pedagog;

22 XI – 150 de ani de la nașterea lui **Marian Wawrzeński** (1863-1943), pictor, arheolog, desenator și istoric al artei;

23 XI – 80 de ani de la nașterea lui **Krzysztof Penderecki** (1933), compozitor, dirijor;

24 XI – 105 ani de la nașterea lui **Aleksander Ford** (1908-1980), regizor de film;

25 XI – 65 de ani de la nașterea **Małgorzatei Niezabitońska** (1948), jurnalistă, politician;

26 XI – 45 de ani de la moartea lui **Władysław Kędra** (1918-1968), pianist;

27 XI – 120 de ani de la nașterea lui **Stanisław Wiechowicz** (1893-1963), compozitor de muzică corală, pedagog, dirijor și critic muzical;

28 XI – 65 de ani de la nașterea **Agnieszki Holland** (1948), regizoare și scenaristă de film;

29 XI – 85 de ani de la nașterea lui **Andrzej Kijowski** (1828-1985), scriitor, eseist, critic literar și de teatru;

30 XI – 145 de ani de la moartea lui **Hipolit Cegielski** (1815-1868), industriaș și militant social; 245 de ani de la nașterea lui **Jędrzej Śniadecki** (1768-1838), chimist, biolog și filosof.

Ne-am despărțit de domnul Iulian

În ziua de marți, 8 octombrie, comunitatea polonezilor din București l-a petrecut pe ultimul său drum pe domnul Iulian Ladislau Iulian în vârstă de 94 de ani, care a fost înmormântat la Cimitirul Evanghelic din București. A murit la Brașov, acasă la fiul său Lucian, duminică 6 octombrie. Numele său inițial a fost Iulian Ladislau Skrzyzewski, dar, pentru că românii nu puteau să-l pronunțe, după cum mărturisea singur, l-a schimbat ca să sune mai românește.

S-a născut în 1919 în localitatea Sadagóra (Rohozna) aflată la 6 kilometri nord de Cernăuți. Era mândru pentru că a absolvit liceul „Aron Pumnul” din Cernăuți unde a învățat și Eminescu. După aceea s-a dedicat carierei militare, luptând activ pe front în cel de-al doilea război mondial. A participat la bătălia

Pożeganie pana Iuliana

We wtorek 8 października Polacy z Bukaresztu towarzyszyli w ostatniej drodze panu Iulianowi Ladislau Iulian na miejsce pochówku na Cmentarzu Ewangelickim w Bukareszcie. Zmarł w wieku 94 lat w Braşowie, u swego syna Luciana w niedzielę 6 października. Jego nazwisko brzmiało niegdyś Iulian Ladislau Skrzyzewski, ale że Rumunom trudno było je wymówić, zmienił je, by, jak sam mówił, brzmiało bardziej po rumuńsku.

Urodził się w 1919 r. w Sadagórze (Rogoźna), oddalonej o 6 km od Czerniowiec. Był dumny z faktu, że ukończył liceum im. Arona Pumnula w Czerniowcach, w którym uczył się także Eminescu. Poświęcił się potem karierze wojskowej, walcząc na frontach II wojny światowej. Brał udział w bitwie pod Stalingradem z 1942-1943 r.

pentru Stalingrad din 1942-1943. Acolo, când au fost încercuiți de sovietici, comandantul român, chiar înainte de a se urca în avionul care trebuia să-l ducă în țară, le-a recomandat tuturor ofițerilor să se sinucidă. Tânărul ofițer Skryzewski era hotărât să procedeze întocmai. Însă, ordonanța lui, Melentowicz din Milișăuți, l-a convins să n-o facă pentru că sinuciderea este un act necreștin, îndreptat împotriva lui Dumnezeu. În acest fel i-a salvat viața. Împreună cu alți 150 de militari a reușit să fugă din încercuirea de la Stalingrad. Venise iarna în Rusia, era 19 noiembrie. Au trecut Donul pe gheață și au pornit-o spre casă. Mergeau noaptea, iar ziua se odihneau. Au mers trei luni până la Nistru, făcând eforturi supraomenești. Mulți au pierit. În ziua de 6 martie 1943 au ajuns la Tighina (astăzi Republica Moldova), în România. Ca ofițer, în rezervă din 1956, a ajuns până la gradul de locotenent-colonel. În anii 1960-66 a urmat Facultatea de Drept și a lucrat ca economist diplomat, printre altele la Corpul de Control al Ministerului Finanțelor sau Ministerul Turismului. A ieșit la pensie în 1982.

La Cimitirul Evanghelic slujba a fost oficiată de preotul comunității polonezilor din București, Matei Catargiu. Cu acest prilej părintele a vorbit despre credința în Dumnezeu a celui care pentru toți a fost domnul Iulian și despre dorința acestuia de a se spovedi și împărtăși cât mai des, chiar și atunci când nu putea să mai meargă la biserică. El îi spunea părintelui Matei că îl roagă să vină cu Sfintele Taine la el acasă când o putea, în orice zi a săptămânii și, dacă va fi marți sau miercuri pentru ceilalți, pentru el va fi duminică.

Dumnezeu să-l odihnească!

Gabriel Klimowicz

Podczas sowieckiego oblężenia rumuński dowódca przed wylotem samolotem do kraju zaproponował wszystkim oficerom popelnienie samobójstwa. Młody oficer Skryzewski był zdecydowany tak właśnie postąpić, jednak jego ordynans Melentowicz z Milișăuți przekonał go, że samobójstwo jest czynem niechrześcijańskim, grzechem przeciw Bogu. W ten sposób uratował mu życie. Wraz z innymi 150 wojskowymi udało mu się zbiec z oblężenia Stalingradu. W Rosji panowała już zima, był 19 listopada. Przekroczyli zamrożony Don i ruszyli w kierunku domu. Szli nocami, w dzień odpoczywali. W trzy miesiące dotarli do Dniestru, dokonując nadludzkiej wysiłków. Wielu zmarło. 6 marca 1943 r. dotarli do Rumunii, do Tighiny (dziś w granicach Mołdawii). Jako oficer (przeniesiony do rezerwy w 1956 r.) dosłużył się stopnia podpułkownika. W latach 1960-1966 studiował prawo i pracował potem jako ekonomista między innymi w Izbie Kontroli Ministerstwa Finansów albo Ministerstwa Turystyki. Przeszedł na emeryturę w 1982 r.

Mszę na Cmentarzu Ewangelickim odprawił duszpasterz Polonii bukareszteńskiej ks. Matei Catargiu. Mówił między innymi o religijności pana Iuliana i jego pragnieniu spowiedzi i przyjmowania komunii św., nawet wówczas, gdy nie mógł już chodzić do kościoła. Prosił on ks. Mateia, aby przychodził do niego do domu z Przenajświętszym Sakramentem, kiedy tylko może, w jakikolwiek dzień tygodnia, który dla innych jest wtorkiem czy środą, a dla niego będzie święteczną niedzielą.

Niech spoczywa w pokoju!

Tlum. E. Wieruszewska-Calistru

Konferencja i szkolenia metodyczne

Tegoroczna, XI już Konferencja w ramach projektu „Dzieci Bukowiny” i szkolenia metodyczne odbyły się w dniach 18-20 października w Suczawie i Pojanie Mikuli. Pierwszy dzień rozpoczęło spotkanie, w którym jak co roku uczestniczyli dyrektorzy szkół z nauczaniem języka polskiego (jest ich obecnie 10 w województwie Suczawa), nauczyciele języka polskiego, a także przedszkolnego i nauczania początkowego, pracujący z uczniami polskiego pochodzenia.

Mimo że projekt „Dzieci Bukowiny” nie działa już z takim rozmachem jak jeszcze kilka lat temu, dyskusja jaka wywiązała się na początku spotkania na jego temat dowodzi, że skutki tych wszystkich dotychczasowych pozytywnych działań wszyscy odczuwamy do dziś i rozciągają się one nie tylko na materialne, namacalne zmiany, ale także na sposób myślenia nauczycieli czy rodziców uczniów. Dalszy ciąg spotkania wypełniły prezentacje poszczególnych szkół i ich całorocznej aktywności, zwłaszcza projektów

Conferința și instruirea metodică

Cea de a XI-a Conferință de anul acesta din cadrul proiectului „Copiii Bucovinei” și instruirea metodică au avut loc în zilele de 18-20 octombrie, în Suceava și Poiana Micului. Prima zi a început cu întâlnirea la care, ca în fiecare an, au participat directorii școlilor cu învățarea limbii polone (în prezent, în jud. Suceava sunt 10), profesorii de limba polonă, educatorii și învățătorii care lucrează cu elevii de origine poloneză.

Deși proiectul „Copiii Bucovinei” nu se desfășoară cu aceeași amploare ca în anii trecuți, discuțiile ce s-a născut la începutul întâlnirii pe tema proiectului dovedește că efectele tuturor acestor acțiuni pozitive le resimțim cu toții până astăzi și au ca rezultat nu doar schimbări materiale, concrete, ci influențează modul de gândire a cadrelor didactice sau a părinților elevilor. În continuarea întâlnirii a avut loc prezentarea școlilor și a activității lor pe un an, mai ales a proiectelor legate de Polonia, darea de seamă privind învățarea limbii polone în anul școlar trecut precum și planul

związanych z Polską, a także sprawozdanie dotyczące nauczania języka polskiego w ubiegłym roku szkolnym oraz plan działań i kalendarz imprez edukacyjnych na rok bieżący, które zaprezentowała Cristina Maria Albu – od września tego roku nowy inspektor ds. języka polskiego w wojewódzkim kuratorium. Nie mniej ważnym aspektem konferencji była możliwość ponownego spotkania w takim właśnie gronie, wymiany doświadczeń, podzielenia się osiągnięciami, ale też problemami.

Po zakończeniu konferencji rozpoczęły się pierwsze szkolenia dla nauczycieli. Ich kontynuacją były spotkania w ciągu kolejnych dwóch dni w Szkole Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli, w której odbywają się one już od kilku lat, za co dyrekcji, nauczycielom i wszystkim zaangażowanym należą się ogromne podziękowania za niezwykłą gościnność, serdeczność i sprawną organizację. Zajęcia poprowadzili Małgorzata Małyska i Jacek Szpunar – stali goście naszych jesiennych spotkań metodycznych, którzy z biegiem lat poznali lokalne środowisko i jego potrzeby. Reprezentują oni Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie, wchodzące w skład Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą. Małgorzata Małyska zapoznała uczestników z projektami edukacyjnymi realizowanymi przez ORPEG – Otwarta szkoła i Włącz Polskę i poprowadziła praktyczne zajęcia prezentujące aktywne metody nauczania, a Jacek Szpunar – zajęcia muzyczne. Współpraca Związku Polaków w Rumunii z Polonijnym Centrum

de activități și calendarul acțiunilor educative pentru anul curent prezentat de Cristina Maria Albu – din septembrie anul acesta noul inspektor de limba polonă la inspectoratul județean. Un aspect nu mai puțin important al conferinței a fost posibilitatea unei noi întâlniri, schimbul de experiență, de realizări, dar și de probleme.

După încheierea conferinței, a început prima instruire a cadrelor didactice. În continuare, în următoarele două zile au avut loc întâlniri la Școala Generală „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului, în care conferința se desfășoară de câțiva ani, lucru pentru care mulțumim conducerii, cadrelor didactice și tuturor celor implicați pentru deosebita ospitalitate, cordialitate și buna organizare.

Lecțiile au fost conduse de Małgorzata Małyska și Jacek Szpunar – oaspeți constanți ai întâlnirilor noastre metodice de toamnă care, cu trecerea anilor, au cunoscut comunitatea locală și nevoile ei. Ei reprezintă Centrul Didactic pentru Diasporă din Lublin care intră în componența Centrului Dezvoltării Educației Poloneze din Străinătate. Małgorzata Małyska a prezentat participanților proiectele educative realizate de CDEPS – Școala deschisă și Conectează Polonia și a condus lecțiile practice care prezintă metodele active de învățare, iar Jacek Szpunar – lecții de muzică. Colaborarea Uniunii Polonezilor din România cu Centrul Didactic pentru Diasporă din Lublin durează neîntrerupt din anul 2003,

Nauczycielskim w Lublinie trwa nieprzerwanie od 2003 r., za co wyrażamy ogromną wdzięczność jego dyrekcji i nauczycielom konsultantom, a także nadzieję na jej ciąg dalszy.

Organizatorami przedsięwzięcia byli jak co roku Związek Polaków w Rumunii, Wojewódzkie Kuratorium w Suczawie, które uznaje szkolenia i wystawia uczestnikom stosowne zaświadczenia oraz niezmiennie wspierająca konferencję i warsztaty metodyczne Ambasada RP w Bukareszcie, także środkami finansowymi z funduszu polonijnego MSZ.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia: L. Butucea i F. Marculeac

lucru pentru care suntem recunoscători conducerii lui și consultanților și ne exprimăm speranța că această colaborare va continua.

Organizatori ai acestor acțiuni au fost, ca în fiecare an, Uniunea Polonezilor din România, Inspectoratul Școlar Județean Suceava care recunoaște instruirea și eliberează adeverințe precum și Ambasada R.P. din București care sprijină constant conferința și atelierele metodice și prin finanțare din fondul diasporei al Ministerului Afacerilor Externe.

Trad: St. Iachimovschi

Konkurs ortograficzny

Concurs de ortografie

Szkoła Podstawowa w Pojanie Mikuli po raz pierwszy obchodziła święto patrona, którym od 9 października 2010 r. jest Krystyna Bochenek. To właśnie ona otwierała w roku 2009 szkołę, niestety los sprawił, że w kwietniu 2010 r. zginęła w katastrofie lotniczej pod Smoleńskiem.

Krystyna Bochenek była dziennikarką radiową i publicystką, od 2007 r. wicemarszałkiem Senatu RP. To ona wymyśliła i przez 20 lat prowadziła ogólnopolskie dyktando – narodową klasówkę z ortografii. Gdy została senatorem, doprowadziła do uchwalenia przez Senat roku 2006 Rokiem Języka Polskiego. Zorganizowała też Festiwal Języka Polskiego, w którym wzięło udział 5 tys. osób.

Școala Generală din Poiana Micului a sărbătorit, pentru prima oară, patronul său care este, începând din 9 octombrie 2010, Krystyna Bochenek. Ea a fost cea care a inaugurat școala în anul 2009, din păcate destinul a făcut ca, în aprilie 2010, să piară în catastrofa aviatică de la Smolensk.

Krystyna Bochenek a fost jurnalist radio, din anul 2007 – vicemareșal al Senatului R.P. ea a inițiat și, timp de 20 de ani, a condus dictando național în Polonia – clasificarea națională de ortografie. Când a ajuns senator, a făcut ca Senatul să declare anul 2006 – Anul Limbii Polone. De asemenea, a organizat Festivalul Limbii Polone la care au luat parte 5000 de persoane.

Dla uczczenia pamięci patrona szkoły w Pojanie Mikuli to właśnie tam, w sobotę 19 października odbył się konkurs ortograficzny. Uczniowie mieli możliwość wystartować w dwóch kategoriach: klasy V-VIII oraz szkoły średnie. Eliminacje odbyły się w poszczególnych szkołach jeszcze w ubiegłym roku szkolnym. W finale w Pojanie Mikuli wzięło udział 20 najlepszych uczniów ze szkół podstawowych z Pojany Mikuli, Nowego Sołońca oraz liceum w Gura Humorului i Suczawy. Pomimo iż tego typu konkurs był nowością, wszyscy świetnie sobie poradzili. Konkurs przygotował Tomasz Kobuszewski, a poprowadziły go i prace oceniały Elżbieta Wieruszewska-Calistru i Iwona Olszewska-Marculeac.

W kategorii uczniów szkół podstawowych pierwsze miejsce zajęła Gabriela Maria Gavliuc ze

Pentru a omagia patronul școlii din Poiana Micului, acolo, sâmbătă 19 octombrie a avut loc concursul de ortografie. Elevii au avut posibilitatea de a participa la două categorii: cl. V-VIII și liceu. Eliminările au avut loc în diferite școli încă în anul școlar trecut. La finala din Poiana Micului au participat 20 din cei mai buni elevi de la școlile generale din Poiana Micului, Solonețu Nou precum și de la liceele din Gura Humorului și Suceava. Deși acest tip de concurs a fost o noutate, toți s-au descurcat foarte bine. Concursul a fost pregătit de Tomasz Kobuszewski, iar Elżbieta Wieruszewska-Calistru și Iwona Olszewska-Marculeac l-au condus și au apreciat lucrările.

Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sokońcu, drugie Justyna Drozdek, a trzecie Monika Gabriela Balac – obie ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek w Pojanie Mikuli. W kategorii uczniów szkół średnich pierwsze miejsce zajęła licealistka z Suczawy Monica Balac – uczennica Colegiul Național „Petru Rareș”, drugie – Agneșca Revai, a równorzędne trzecie miejsca Karolina Drozdek i Agneșca Cohut – wszystkie z Colegiul „Alexandru cel Bun” w Gura Humorului.

Wszyscy uczestnicy na zakończenie otrzymali dyplomy i nagrody, ufundowane przez Ambasadę RP w Bukareszcie. Uczniowie Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek wraz z nauczycielką języka polskiego Anelią Wołosciuc przygotowali z tej okazji program artystyczny, który zaprezentowali przed uczestnikami konkursu oraz nauczycielami, którzy w tym dniu uczestniczyli w szkoleniach metodycznych.

Iwona Olszewska-Marculeac

Zdjęcia: L. Butucea i F. Marculeac

La categoria elevilor școlilor generale, primul loc l-a ocupat Gabriela Maria Gavliuc de la Școala Generală „Henryk Sienkiewicz” din Solonețu Nou, locul doi – Justyna Drozdek, iar locul trei – Monica Gabriela Balac – ambele de la Școala Generală „Krystyna Bochenek” din Poiana Micului. La categoria elevilor de liceu, locul întâi l-a ocupat Monica Balac de la Colegiul Național „Petru Rareș” din Suceava, locul doi – Agneșca Revai, iar locul trei la egalitate – Karolina Drozdek și Agneșca Cohut toate de la Colegiul „Alexandru cel Bun” din Gura Humorului.

La sfârșit, toți participanții au primit diplome și premii din partea Ambasadei R.P. la București. Cu acest prilej, elevii Școlii Generale „Krystyna Bochenek” cu profesoara de limba polonă Anelia Wołosciuc au prezentat un program artistic în fața participanților la concurs și a cadrelor didactice care, în această zi, au luat parte la instruirea metodică.

Trad. Stanislava Iachimovsch

„Să învățăm de la cei mai bătrâni – solidaritate între generații!”

În zilele de 12-15 septembrie a.c., la inițiativa Uniunii Polonezilor din România în colaborare cu comunitățile din Bucovina, respectiv comunitatea ucraineană, a rușilor lipoveni și comunitatea germană, s-a desfășurat proiectul „Să învățăm de la cei mai bătrâni – solidaritate între generații!”, proiect finanțat de Departamentul pentru Relații Interetnice.

Scopul proiectului este acela de a sensibiliza publicul în ceea ce privește contribuția persoanelor în vârstă la dezvoltarea comunității noastre și a diferitelor metode de favorizare a acestei contribuții. Inițiativa caută să încurajeze părțile implicate și să mobilizeze, să ia măsuri pentru favorizarea îmbătrânirii active și întărirea solidarității între generații.

La fel de importantă a fost identificarea meșteșugurilor și a bătrânilor care confecționează diferite obiecte hand made pe cale de dispariție datorită lipsei de interes a tinerilor de a se implica mai mult

„Uczmy się od starszych – solidarność między pokoleniami!”

W dniach 12-15 września tr. z inicjatywy Związku Polaków w Rumunii i we współpracy z mniejszościami narodowymi z Bukowniny: ukraińską, Rosjan Starowierców i niemiecką, zrealizowano projekt, sfinansowany przez Departament Relacji Interetnicznych pod nazwą „Uczmy się od starszych – solidarność między pokoleniami!”.

Celem projektu było zwrócenie uwagi na wkład osób starszych w zachowanie tożsamości mniejszości narodowych i popularyzacja tego faktu. Inicjatywa miała uaktywnić uczestniczące w projekcie strony i zmobilizować je do podjęcia działań popularyzujących ideę aktywnego starzenia się oraz na rzecz wzmocnienia więzi między pokoleniami.

Równie ważnym zadaniem było wyszukanie i poznanie tradycyjnych rzemiosł i osób starszych zajmujących się ręcznym wytwarzaniem różnorodnych

și a pune în valoare patrimoniul cultural al unei etnii. Astfel, în aceste patru zile am învățat: să coasem mărgeluțe pe batistuțe de pânză specială, să învățăm din arta dogăritului și cea a sculpturii (la comunitatea poloneză), am pătruns în comunitatea rușilor lipoveni unde am fost primiți cu multă căldură de președintele și vicepreședintele comunității, cadre didactice care ne-au povestit din istoria comunității, ne-au încântat cu un program artistic susținut de ansamblul „Cireșica”

wyrobów, popadających w zapomnienie z powodu braku zainteresowania ze strony młodego pokolenia dla zachowania w pamięci tego ważnego wkładu w tożsamość narodową poszczególnych mniejszości. W ten sposób w ciągu czterech dni trwania projektu nauczyliśmy się od mniejszości polskiej wyszywać lniane chusteczki koralikami i poznaliśmy arkana bednarstwa i rzeźbienia w drewnie, odwiedziliśmy wspólnotę Rosjan Starowierców, gdzie zostaliśmy ciepło przyjęci przez prezesa i wiceprezesa organizacji oraz nauczycieli, którzy opowiedzieli nam o sobie, zespół „Cireșica”

și, bineînțeles apoi am învățat cum să pictăm (pe hârtie, lemn și piatră) și să coasem veșminte tradiționale cu mărgele. Pe data de 14 ne-am deplasat la Brodina, și am fost surprinși de talentul doamnelor de la comunitatea ucraineană care ne-au învățat și povestit cum să pictăm ouă cu ceară, cu vopsea, cu culori acrilice, iar apoi ne-au învățat cum se obține un ou brodat. Ziua de 15, duminică am dedicat-o comunității germane. Am fost la sediul lor în Suceava, unde am învățat să pictăm icoane pe sticlă și să brodam batistuțe. A fost o experiență foarte frumoasă și participanții au fost foarte încântați.

Aceste acțiuni au dus la o cunoaștere mai bună între etnii precum și la valorificarea bunurilor finite obținute în atelierele meșteșugărești.

Alina Valentina Spaine

zaprezentował ciekawy program artystyczny, a potem uczyliśmy się malować na papierze, drewnie i kamieniu i wyszywać koralikami elementy stroju ludowego. 14 września pojechaliliśmy do Brodina, gdzie miejscowe gospodynie zaskoczyły nas wyjątkową umiejętnością malowania jajek woskiem czy różnymi farbami, po czym uczyły nas jak się wykonuje „wyszowane” jajko. Niedzielę, 15 września, spędziliśmy w gościnie u mniejszości niemieckiej w jej siedzibie w Suczawie, gdzie uczyliśmy się malować ikony na szkle i wyszywać chusteczki. Było to bardzo piękne doświadczenie i wszyscy uczestnicy byli bardzo zadowoleni.

Wszystkie te działania pozwoliły nam lepiej się poznać nawzajem oraz docenić tradycyjne wyroby rąk ludzkich, powstające w warsztatach rzemieślniczych.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia: F. Marculeac

PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁA

FRUMOASĂ ESTE
POLONIA NOASTRĂ

KOPRZYWNICA
NA POLSKIM SZLAKU CYSTERSKIM

KOPRZYWNICA
PE TRASEUL POLONEZ CISTERCIAN

Źródło: pl.wikipedia.org

Koprzywnica to bardzo stara miejscowość. Swoj rozwój zawdzięcza klasztorowi cystersów, który został ufundowany przez komesa Mikołaja Bogorję Skotnickiego, przy współdziałaniu króla Kazimierza Sprawiedliwego w 1183 r. Mikołaj wydzielił ze swych posiadłości część dóbr i przekazał je pod fundację klasztoru. W 1185 r. do klasztoru przybyli z opactwa Morimond pierwsi mnisi. Dzięki staraniom komesa król zwolnił zakonników z podatków oraz nadał im pierwsze uposażenie, które stanowiło 10 okolicznych wsi.

Na początku XIII w. rozpoczęto budowę kościoła, który został konsekrowany w 1207 r. W wyniku najazdu mongolskiego z 1241 r. klasztor uległ dewastacji. Podobne zniszczenia miały miejsce również podczas drugiego najazdu w 1259 r. Odbudowę klasztoru po tych zniszczeniach wspierał książę Bolesław Wstydlawy, nadając zakonnikom liczne przywileje.

W 1620 r. za rządów Hieronima Ossolińskiego wzniesiony został pałac opacki, zwany „Opatówką”. W drugiej połowie XVII w. przeprowadzone zostały pod nadzorem opata Krzysztofa Skotnickiego, ostatnie przed kasatą, gruntowne prace modernizacyjne, nadające klasztorowi elementy barokowe, w tym istniejącą do

Koprzywnica este o localitate foarte veche. Dezvoltarea sa o datorează mănăstirii cistercienilor care a fost fondată de către comitul Mikołaj Bogoria Skotnicki cu participarea regelui Kazimir cel Drept, în anul 1183. Mikołaj a luat din moșia sa o parte și a dăruit-o pentru fondarea mănăstirii. În anul 1185, la mănăstire au venit, de la abația de Morimond, primii călugări. Datorită străduințelor comisului, regele i-a scutit pe călugări de impozite și le-a dat prima dotare care consta din 10 sate din împrejurimi.

La începutul secolului al XIII-lea a început construirea bisericii care a fost consacrată în anul 1207. În urma invaziei mongole din 1241, mănăstirea a fost devastată. Alte distrugeri au avut loc în timpul celei de-a doua invazii din 1259. Reconstrucția mănăstirii, după aceste distrugeri, a fost susținută de prințul Bolesław cel Rușinos care a conferit călugărilor multe privilegii.

În anul 1620, în timpul conducerii lui Hieronim Ossoliński, a fost ridicat palatul abatelui denumit „Opatówka”. În a doua jumătate a secolului al XVII-lea au fost realizate, sub supravegherea abatelui Krzysztof Skotnicki, ultimele - înainte de lichidare - lucrări temeinice de modernizare, dând mănăstirii elemente baroce, printre care și fațada bisericii, existentă și astăzi. În anul 1819 autoritățile țariste au dat un decret de

dziś fasadę kościoła. W 1819 r. władze carskie wydały dekret kasacyjny klasztoru, wprowadzony w życie przez władze Królestwa Polskiego.

Po kasacie opactwa kościół klasztorny został przejęty przez diecezję i pełni od tego czasu funkcję świątyni parafialnej. Mimo kasaty klasztoru cystersi pozostali w Koprzywnicy aż do śmierci ostatniego z nich. Ze względu na niekorzystanie z budynków klasztornych, ich stan uległ szybkiemu pogorszeniu. Doprowadziło to w konsekwencji do rozebrania większości zabudowań klasztornych, przy czym głównym celem było pozyskanie materiału budowlanego. Gruntowne badania i konserwację wnętrza kościoła przeprowadzono w latach 1960-1964. Odnowiono polichromie, ołtarze oraz wybudowano wieżę na wzór pierwotnie istniejącej.

W konstrukcji kościoła i klasztoru zauważyć można wpływ przebudów i renowacji w kolejnych wiekach. Z pozostałości gotyckich zachowały się polichromie z początku XV w. Wpływ baroku uwidacznia się wyglądem zachodniej fasady oraz wyposażeniem wnętrza. Wczesnobarokowy ołtarz główny pochodzi z 1645 r. i przedstawia Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny. Zabytkowe stalle mają malowane na zapleckach sceny z życia św. Bernarda z Clairvaux. Innym ciekawym elementem wyposażenia kościoła jest ambona wykonana w stylu regencji, pochodząca z 1730 r. Nad amboną umieszczony jest baldachim. Unoszony przez anioły na tle obłoków i draperii, zwieńczony jest rzeźbą pelikana. Interesujące są również nagrobki i epitafia, w szczególności sarkofag Niedrzwickich z 1581 r., wykonany przez rzeźbiarza Santi Gucci.

Zabudowania klasztorne po kasacie klasztoru i zniszczeniach wojennych zostały w znacznej mierze rozebrane. Pozostało jedynie wschodnie skrzydło. Mimo że jest ono w większości nieużywane, stanowi cenny zabytek architektury romańskiej z elementami gotyku. W klasztorze zachował się do czasów współczesnych romański kapitularz, wsparty na dwóch kolumnach ze sklepieniem krzyżowo-żebrowym. W kapitularzu znajduje się obecnie lapidarium, w którym zgromadzono pozostałości kamiennych elementów architektonicznych z kościoła i klasztoru.

Barbara Breabăn

lichidare a mănăstirii, care a fost dus la îndeplinire de către autoritățile Regatului Polonez.

După lichidarea abației, biserica mănăstirii a fost preluată de dieceză și îndeplinește de atunci funcția de biserică parohială. În ciuda lichidării mănăstirii, cistercienii au rămas la Koprzywnica până la moartea ultimului călugăr. Din cauza nefolosirii, clădirile mănăstirești s-au degradat repede. În consecință s-a ajuns la demolarea mai multor clădiri ale mănăstirii, cu scopul principal de a recupera materialele de construcție. Cercetări solide și conservarea interiorului bisericii au fost efectuate în anii 1960-1964. S-au refăcut policromiile, altarele și s-a construit turnul după modelul celui existent inițial.

În construcția bisericii și a mănăstirii se poate observa influența lucrărilor de reconstrucție și renovare din secolele ulterioare. Din resturile gotice s-au păstrat policromiile de la începutul secolului al XV-lea. Influența barocului se vede în fațada de vest, precum și în dotarea interiorului. Altarul principal de baroc timpuriu provine din anul 1645 și prezintă Adormirea Maicii Domnului. Stranele monumentale au pe spătare pictate scene din viața Sf. Bernard din Clairvaux. Alt element interesant al dotării bisericii este amvonul executat în stilul regenței, provenind din anul 1730. Deasupra amvonului este așezat baldachinul. Sprijinit de înșeri pe fundalul de nori și al draperiei, se termină cu un pelican sculptat. Interesante sunt, de asemenea, pietrele funerare și epitafii, mai ales sarcofagul familiei Niedrzwicki din anul 1581, executat de către sculptorul Santi Gucci.

Clădirile mănăstirii, după lichidarea ei și distrugerile de război, au fost în general demolate. A rămas numai aripa de est. În ciuda faptului că nu este folosită, constituie un valoros obiect al arhitecturii romanice cu elemente de gotic. În mănăstire s-a păstrat până în zilele noastre capitulul romanic, susținut de două coloane cu bolta din arce încrucișate. În capitul se află în prezent un lapidar unde au fost adunate rămășițele elementelor arhitectonice de piatră, de la biserică și mănăstire.

Polonus

tel/fax: 0040 (230) 520355

redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

ISSN 1223-4192

Redactor năczelny:

Stanisława Jakimowska

Redagowany przez/Redactat de:

Kazimierz Longier (KL)

– redactor tehniczny

Barbara Breabăn

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska-Marculeac

Tipografia:

Zdjęcie na okładce: F. Marculeac

Z polskiej kuchni / Din bucătăria poloneză

Dynia na stole

Wrzesień to czas, gdy na polach i przed domami pojawiają się piękne pomarańczowe dynie. W Europie uprawianych jest kilka gatunków, przybierają one rozmaite kształty i rozmiary. Owoce dyni olbrzymiej mogą osiągnąć wagę nawet do 50 kg. Dynia jest niezwykle ceniona ze względu na swoje właściwości odżywcze. Jej pestki to bogactwo nienasyconych kwasów tłuszczowych oraz witamin z grupy B i C. Dlatego też warzywo to zostało docenione przez sztukę kulinarną, a z jego miąższu można przyrządzać przeróżne potrawy. Dynia jest bardzo trwała – można przechowywać ją nawet kilka miesięcy. Nadaje się również do gotowania i mrożenia. Sezon na dynie – właśnie w pełni! Wykorzystajmy więc ten fakt jak najlepiej i delektujmy się jej smakiem.

Makaron z sosem dyniowym

Składniki

500 g dyni, 1 cebula, 2 łyżki masła, 250 g makaronu, 2 papryki, 200 ml śmietany, 4 łyżki startego żółtego sera, sól i pieprz do smaku

Przygotowanie

Dynię obierz, wydrąż pestki, a miąższ pokroj w małą kostkę. Cebulę posiekaj. W garnku roztop masło i podsmaż cebulę. Dodaj dynię i smaż przez kilka minut. Przykryj, zmniejsz ogień i duś przez 25-30 minut, często mieszając. W międzyczasie ugotuj makaron. Paprykę pokroj w kostkę i zrumień na maśle. Wymieszaj z ugotowanym makaronem. Kiedy dynia będzie miękka, dodaj śmietanę i ser. Dopraw solą i pieprzem. Dodaj makaron z papryką i wymieszaj.

Dynia marynowana

Składniki

2 kg dyni, 1/2 kg cukru, 1/4 szklanki 10% octu, 4 szklanki wody, kilka goździków, kilka ziaren ziela angielskiego

Przygotowanie

Dynię obierz, wydrąż pestki, a miąższ pokroj w większą kostkę. Zagotuj wodę i przygotowaną dynię wrzuc na wrzątek na 2-3 minuty, a następnie przełóż ją do przygotowanych słoików. Z podanych składników przygotuj zalewę i gotuj ją około 5 minut, a następnie zalej dynię w słoikach. Słoiki pasteryzuj około 15 minut w temperaturze 85 stopni. Smacznego!

Iwona Olszewska-Marculeac

Dovleac pe masă

Luna septembrie este perioada în care pe câmp și în fața caselor apar frumoșii dovleci portocalii. În Europa se cultivă câteva soiuri, ele având diferite forme și dimensiuni. Dovleci uriași pot cântări chiar 50 de kg. Dovleci sunt deosebit de apreciați pentru calitățile lor nutritive. Sâmburii lor sunt bogați în acizi grași nesaturați precum și în vitamine din grupele B și C, de aceea sunt apreciați în arta culinară, iar din miezul lor pot fi pregătite diferite mâncăruri. Dovleci sunt foarte rezistenți – pot fi păstrați chiar câteva luni. Ei pot fi preparați și congelați. Sezonul dovlecilor este în toi! Deci, să profităm de aceasta și să ne delectăm cu gustul lor.

Macaroane cu sos de dovleac

Ingrediente

500 gr. dovleac, 1 ceapă, 2 linguri de unt, 250 gr. macaroane, 2 ardei, 200 ml. smântână, 2 linguri cașcaval ras, sare și piper după gust

Preparare

Dovleci se curăță, se scot sâmburii, iar miezul se taie în cuburi mici. Ceapa se taie mărunt. Într-un vas se topește untul și se prăjește ceapa. Se adaugă dovleacul și se prăjește câteva minute. Se acoperă, se micșorează flacăra și se înăbușă 25-30 min., amestecând adeseori. Între timp se fierb macaroanele. Ardeii se taie cubulețe și se rumenesc în unt. Se amestecă cu macaroanele fierte. Când dovleacul este moale se adaugă smântâna și cașcavalul. Se azonează cu sare și piper. Se adaugă macaroanele cu ardeii și se amestecă.

Dovleac marinat

Ingrediente

2 kg. de dovleac, 1/2 kg. de zahăr, 1/4 pahar oțet de 10%, 4 pahare de apă, câteva cuișoare, câteva boabe de enibahar

Preparare

Dovleci se curăță de coajă, se scot sâmburii. Se taie în cubulețe mai mari. Apa se fierbe și în ea se pun pentru 2-3 minute cubulețele de dovleac, apoi se așează în borcanele pregătite. Din ingredientele de mai sus se pregătește baițul și se fierbe aprox. 5 minute, apoi se toarnă peste dovleacul din borcane. Borcanele se sterilizează cam 15 min. la temperatura de 85 de grade.

Poftă buna!

Trad. St. Iachimovschi

